

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 23 kwietnia 2018 roku powód (...) s.a. wniósł o zasądzenie od pozwanych (...) sp.j. oraz G. D. i G. W. solidarnie na rzecz powoda kwoty 128249, 45 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 10 marca 2018 roku do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania.

/pozew, k. 3-4/

Dnia 25 maja 2018 roku Sąd Okręgowy w Łodzi nakazał, aby (...) sp.j. w O. oraz G. D. i G. W. zapłacili solidarnie na podstawie weksla na rzecz (...) spółki akcyjnej w Ł. kwotę 128 249, 45 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia 10 marca 2018 roku do dnia zapłaty, oraz kwotę 1604 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych i kwotę 3617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu zapłaty, albo wnieśli w tym terminie do tutejszego sądu zarzuty.

/ nakaz zapłaty, k. 48/

Pismem z dnia 7 czerwca 2018 roku pozwani wnieśli zarzuty od nakazu zapłaty zaskarżając ten nakaz w całości. W zarzutach pozwani podnieśli, że:

- wszelkie należności, wynikające z umowy leasingu, którą zabezpieczał wystawiony weksel in blanco, zostały uregulowane,
- powódka zrealizowała gwarancję odkupu przedmiotów leasingu, a warunki zrealizowania owej gwarancji i ewentualnie związane z tym roszczenia nie mogą obciążać pozwanych,
- umowa leasingu wiązała zakończenie umowy z uiszczeniem wszystkich opłat – skoro więc pozwany przyznał, że umowa wygasła, to jednocześnie okolicznością przyznaną jest uiszczenie wszystkich opłat przez pozwanych,
- powódka uzupełniła weksel mimo obowiązku jego zwrotu dłużnikowi,
- powódka nadużyła prawa do wypełnienia weksla, o czym świadczy dokonane przez powódkę w złej wierze nieskonkretyzowanie w pozwie roszczenia wynikającego ze stosunku podstawowego,
- nie ma możliwości dochodzenia roszczeń przez powódkę ze stosunku podstawowego z uwagi na brzmienie art. 495 § 2 k.p.c.,
- z uwagi na brak wniosków profesjonalnego pełnomocnika reprezentującego powódkę zachodzi konieczność oddalenia powództwa, na skutek uchylenia nakazu zapłaty wobec skutecznego wniesienia zarzutów.

/ zarzuty, k. 57-63/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 23 maja 2013 roku (...) sp.j. zawarła z (...) s.a. umowę leasingu nr. (...), w której art. 4 ust. 1 wskazano, iż zabezpieczenie umowy stanowią trzy weksle własne in blanco, poręczone przez G. D. i G. W. wraz z deklaracją wekslową.

W art. 3 ust. 1 umowy wskazano, iż korzystający zobowiązuje się do terminowego regulowania opłat leasingowych i innych płatności na rzecz finansującego w terminach i wysokościach określonych w niniejszej umowie leasingu. Pod pojęciem opłaty leasingowe, używanym w niniejszej umowie, rozumieć należy opłaty związane z oddaniem korzystającemu do używania każdej z rzeczy stanowiących przedmiot leasingu. Art. 5 ust. 1 stanowił, iż przez pojęcie umowy leasingu strony rozumieją niniejszą umowę ramową wraz ze stanowiącymi integralne jej części Ogólnymi

Warunkami Umowy Leasingu jako załącznikiem nr 1 i załącznikami dotyczącymi poszczególnych rzeczy stanowiących przedmiot niniejszej umowy, oznaczonymi kolejnymi numerami począwszy od numeru (...). W art. 5 ust. 4 wskazano zaś, że jako dodatkowe zabezpieczenie I (...) z o.o. udziela gwarancji „buy back” po wartości końcowej określonej w umowie leasingu. W § 5 ust. 2 pkt 3 Ogólnych warunków umowy leasingu wskazano, że rodzajem opłat leasingowych jest przedpłata na poczet ceny do umowy sprzedaży Przedmiotu Leasingu po zakończeniu Umowy Leasingu wraz z należnym podatkiem VAT, zwana Opłatą Końcową. Kwotę i termin zapłaty przedpłaty określa Terminarz Opłat.

/umowa leasingu, k. 64- 65, OWUL, k. 66-74, załączniki, k. 109-132/

Powódka zawarła z (...) sp. z o.o. umowę, mocą której (...) sp. z o.o. zobowiązała się odkupić określone w umowie pojazdy od powódki na jej żądanie, pod warunkiem spełnienia zobowiązań przewidzianych w umowie.

/umowa odkupu pojazdów, k. 103-105, 107/

Powódka wywiązała się ze swoich zobowiązań, wynikających z umowy leasingu.

/okoliczność bezsporna/

Zgodnie z deklaracją wekslową do weksli in blanco bez protestu, (...) SA została upoważniona do wypełnienia w każdym czasie weksli na sumę odpowiadającą zadłużeniu, wynikającemu z umowy leasingu z dnia 23 maja 2013 roku, w tym z tytułu opłat leasingowych i innych świadczeń wynikających z umowy, odsetek za opóźnienie oraz innych świadczeń ubocznych. Powódka została przy tym upoważniona do opatrzenia weksli datą płatności według swego uznania, o czym miała zawiadomić listem poleconym, wysłanym przynajmniej 7 dni przed terminem płatności, pozwaną spółkę oraz poręczycieli G. W. i G. D..

/ deklaracja wekslowa, k. 21/

Dnia 23 maja 2013 roku w O. został wypełniony weksel in blanco na sumę wekslową 128249,45 zł. Zgodnie z treścią weksla, (...) sp.j. wskazała, iż dnia 9 marca 2018 roku zapłaci bez protestu za ten weksel własny na zlecenie (...) S.A z siedzibą w Ł. sumę 128249, 45 zł, w Ł. w siedzibie (...) SA. Na odwrocie weksla poręczenie złożyli G. D. oraz G. W..

/ kopia weksla, k. 22/

Pismem doręczonym pozwanej spółce 27 lutego 2018 roku w (...) SA zawiadomiła o wypełnieniu weksla pozwaną w spółkę i wezwała do zapłaty sumy wekslowej. W wezwaniu tym termin płatności weksla został wskazany na dzień 9 marca 2018 roku w siedzibie (...) SA w Ł..

/zawiadomienie z potwierdzeniem odbioru, k. 16-17/

Wobec braku reakcji ze strony pozwanej spółki powódka zawiadomiła poręczycieli o nieuregulowaniu należności wekslowej w terminie, wzywając jednocześnie do zapłaty sumy wekslowej w terminie do dnia 16 kwietnia 2018 roku.

/wezwanie do zapłaty, k. 18-20/

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie zgromadzonych w sprawie dowodów z dokumentów, które Sąd ocenił jako autentyczne i wiarygodne, a których rzetelność nie była również kwestionowana przez strony procesu.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne i jako takie skutkowało utrzymaniem w mocy nakazu zapłaty w całości.

W niniejszej sprawie powód dochodził należności na podstawie załączonego do pozwu weksla. Z zasadniczej abstrakcyjności zobowiązania wekslowego wynika generalny zakaz badania jakichkolwiek innych okoliczności stosunku prawnego łączącego wierzyciela i dłużnika wekslowego, poza zagadnieniami związanymi z ważnością

samego weksla (art. 17 w zw. z art. 103 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe). W postępowaniu po wydaniu nakazu zapłaty jest jednak możliwe powoływanie się na podstawę faktyczną i prawną wynikającą ze stosunku podstawowego łączącego strony, w związku z którym wystawiono dokument uzasadniający wszczęcie postępowania nakazowego, jak również powoływania się na wypełnienie weksla niepełnego niezgodnie z zawartym porozumieniem (art. 10 p.w.). Rygoryzm stosunku wekslowego ulega więc złagodzeniu gdy zachodzi tożsamość stron stosunku wekslowego oraz stosunku podstawowego, którego wykonanie wystawiony weksel miał zabezpieczać. Niemniej wydanie wekslu stwarza domniemanie istnienia w chwili jego wydania wierzytelności w wysokości sumy wekslowej i przerzuca ciężar dowodu w tym zakresie na dłużnika (tak też uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z 7 stycznia 1967 r., III CZP 19/66).

Weksel przedstawiony w niniejszej sprawie spełniał wymogi określone w art. 101 p.w. i jako taki nie budził wątpliwości Sądu. Stosownie zaś do treści art. 32 ust. 1 p.w. poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył. Art. 47 p.w. stanowi przy tym, że kto weksel wystawił, przyjął, indosował lub zań poręczył, odpowiada wobec posiadacza solidarnie. Żądanie pozwu znajdowało zatem wystarczającą podstawę w przepisach ustawy Prawo wekslowe.

Odnosząc się więc do zarzutów pozwanych, w pierwszej kolejności podkreślić należy, że zgodnie z brzmieniem art. 485 § 2 k.p.c. zadanie pierwsze, sąd wydaje nakaz zapłaty przeciwko zobowiązanemu z weksla, czeku, warrantu lub rewersu należycie wypełnionego, których prawdziwość i treść nie nasuwają wątpliwości, co miało miejsce w niniejszej sprawie. Warto odnotować, że ustawa nie różnicuje sytuacji wierzyciela z wekslu zupełnego oraz wekslu in blanco. Deklarację wekslową należy bowiem traktować jako wiążącą umowę stron, co może mieć znaczenie w procesie wekslowym, jednak brak deklaracji lub niezgodne z nią wypełnienie wekslu nie ma wpływu na istnienie bądź zakres odpowiedzialności wekslowej. Nie ma przy tym podstaw dla twierdzenia, że nie powstaje zobowiązanie wekslowe w razie wypełnienia wekslu in blanco niezgodnie z zawartym porozumieniem - w sytuacji takiej powstaje ważne zobowiązanie wekslowe, które może być podstawą do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, na żądanie wierzyciela. Wszelkie zatem twierdzenia pozwanych o nadużyciu prawa do wystawienia wekslu, czy też nadużyciu prawa do dochodzenia roszczenia wekslowego bez sprecyzowania roszczeń ze stosunku podstawowego łączącego strony, pozostają oczywiście bezzasadne.

Całkowicie chybiony jest również zarzut pełnomocnika pozwanych o konieczności uchylecia nakazu zapłaty i oddalenia powództwa wobec wniesienia zarzutów i niepowołania przez pełnomocnika powoda w pozwie dalszych „wniosków procesowych”. Po pierwsze, w postępowaniu nakazowym, na skutek wniesienia zarzutów, przewodniczący wyznacza rozprawę, po przeprowadzeniu której podejmuje decyzję merytoryczną o utrzymaniu nakazu w mocy bądź też jego uchyleniu i orzeczeniu o żądaniu pozwu (art. 495 i 496 k.p.c.). Po drugie – o czym była już mowa – to na pozwanych, po wniesieniu zarzutów, spoczywa ciężar dowodu w zakresie wykazania niezasadności dochodzonego roszczenia, a zatem nie sposób wymagać od powoda wskazywania w pozwie wniosków co do dalszego przebiegu postępowania. Opisane w zarzucie pełnomocnika pozwanych skutki mogłyby mieć ewentualne podstawy w postępowaniu upominawczym, nie zaś nakazowym.

Odnosząc się do zarzutów natury formalnej wskazać również należy, że wbrew twierdzeniom pozwanych, w postępowaniu toczącym się na skutek wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty, mimo że przedmiotem sporu jest roszczenie wekslowe to rozstrzygnięcie może nastąpić przy uwzględnieniu również stosunku podstawowego. Przedmiot roszczenia wynikającego ze stosunku cywilnoprawnego i roszczenia opartego na wekslu jest bowiem ten sam, strony mogą zatem powoływać się na podstawy faktyczne i prawne wynikające z łączącego je stosunku prawnego, który jest źródłem dochodzonego przez powoda roszczenia cywilnoprawnego, nawet jeśli okaże się, że roszczenie wekslowe nie istnieje (tak też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14.3.1997 r., I CKN 48/97). Ewentualne różnice w takim wypadku mogą dotyczyć jedynie ciężaru dowodu oraz zobowiązania poręczycieli.

W pozostałym zakresie podjęta przez pozwanych obrona sprowadzała się do zarzutów nawiązujących do stosunku podstawowego, a odnoszących się do uregulowania należności z umowy leasingu oraz wygaśnięcia umowy.

Zgodnie z art. 709¹ k.c. przez umowę leasingu finansujący zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, nabyć rzecz od oznaczonego zbywcy na warunkach określonych w tej umowie i oddać tę rzecz korzystającemu do używania albo użytkowania i pobierania pożytków przez czas oznaczony, a korzystający zobowiązuje się zapłacić finansującemu w uzgodnionych ratach wynagrodzenie pieniężne, równe co najmniej cenie lub wynagrodzeniu z tytułu nabycia rzeczy przez finansującego.

Między stronami bezsporne było, że powódka, jako finansujący wykonała swoje zobowiązanie z tytułu umowy leasingu. Spór dotyczył zaś wykonania zobowiązania w całości przez pozwaną spółkę, jako korzystającego oraz charakteru umowy zawartej pomiędzy powódką a spółką (...).

W pierwszej kolejności podkreślić należy, że wbrew twierdzeniom pozwanych, z umowy leasingu zawartej między stronami wynika, że opłata końcowa była opłatą określoną w umowie leasingu i zobowiązanie pozwanego do jej zapłaty wynikało bezpośrednio z tej umowy. Zgodnie z artykułem 3 umowy korzystający zobowiązał się do terminowego regulowania opłat leasingowych i innych płatności na rzecz finansującego w terminach i wysokościach określonych w umowie leasingu, przy czym wskazano, że pod pojęciem opłaty leasingowej rozumieć należy opłaty związane z oddaniem korzystającemu do używania każdej z rzeczy stanowiących przedmiot leasingu. W 5 ust. 2 ogólnych warunków umowy sprecyzowano przy tym rodzaje opłat leasingowych - wyróżniono, oprócz wynagrodzenia pieniężnego finansującego, także dodatkowe opłaty oraz przedpłatę na poczet ceny do umowy sprzedaży przedmiotu leasingu po zakończeniu umowy leasingu wraz z należnym podatkiem VAT, która została nazwana opłatą końcową, przy czym zaznaczono że kwotę i termin zapłaty przedpłaty określa terminarz opłat. Nie ulega więc wątpliwości, że mocą umowy leasingu pozwana spółka była zobowiązana do zapłaty również opłaty końcowej, co do każdego z przedmiotów leasingu. Opłata ta mieściła się więc w pojęciu „sumy odpowiadającej zadłużeniu, wynikającemu z umowy leasingu z dnia 23 maja 2013 roku, w tym z tytułu opłat leasingowych i innych świadczeń wynikających z umowy, odsetek za opóźnienie oraz innych świadczeń ubocznych”, na zabezpieczenie zapłaty której – zgodnie z deklaracją – został wystawiony weksel.

Powyższego wniosku nie zmienia ustalenie sposobu wygaśnięcia umowy. Pozwana nie podnosi, że roszczenie powódki o zapłatę ostatniej z rat leasingowych jest na chwilę orzekania w niniejszej sprawie niewymagalne, a zatem okoliczności związane z ewentualnym trwaniem umowy, czy też jej wygaśnięciem są irrelevantne dla rozstrzygnięcia sprawy – dochodzona pozwem kwota z pewnością stanowi bowiem „zadłużenie”. Ubocznie wskazać jedynie należy, że § 8 OWL, na który powołuje się pozwana, reguluje chwilę nabycia przedmiotu leasingu przez korzystającego (który to moment został powiązany z jednoczesnym warunkiem terminowego zakończenia umowy i zapłatą wszelkich rat), nie zaś moment wygaśnięcia umowy. Czas trwania umowy został zaś oznaczony w art. 2 umowy leasingu na dzień, w którym kończy się okres leasingu ostatniej z rzeczy stanowiących przedmiot leasingu, o ile nie zostanie rozwiązana lub nie wygaśnie z innych przyczyn. Brak jest zatem podstaw do wnioskowania, jakoby powódka przyznając wygaśnięcie umowy przyznawała jednocześnie okoliczność zapłaty wszelkich rat. Niezależnie od powyższego, tego rodzaju wniosek pozostawałby nieuprawniony, bowiem czynności procesowej przyznania faktów (art. 229 k.p.c.) nie można domniemywać. Przyznanie zaś przez stronę, że uznaje umowę za rozwiązaną nie oznacza tym samym przyznania wszelkich przesłanek stanowiących podstawę do jej rozwiązania, bowiem może ona wiązać okoliczność wygaśnięcia umowy z innymi okolicznościami.

Przechodząc zatem do kluczowego zarzutu strony pozwanej wskazać należy, że w art. 5 ust. 4 umowy wskazano: jako dodatkowe zabezpieczenie, (...) sp. z o.o. udziela gwarancji (...) po wartości końcowej określonej w umowie leasingu. Postanowienie to nie może jednak, wbrew zarzutowi, być rozumiane jako „derogowanie zobowiązania” pozwanej spółki do zapłaty. Z tego rodzaju postanowienia umownego nie wynikają bowiem żadne uprawnienia korzystającego, a jedynie dodatkowe zabezpieczenie roszczeń finansującego. Brak jest przy tym ustaleń, aby inna była wola stron, wobec literalnego brzmienia wskazanego postanowienia. Niezależnie zatem od tego, czy tego rodzaju postanowienie potwierdza zawarcie z (...) sp. z o.o. umowy o świadczenie przez osobę trzecią (art. 391 k.c.), poręczenia (876 § 1 k.c.) czy też inny rodzaj umowy nienazwanej (art. 353¹ k.c.), potwierdza ono jedynie dodatkowe zobowiązanie innego podmiotu względem wierzyciela, które co do zasady pozostaje bez wpływu na zobowiązanie korzystającego z

umowy leasingu. W przypadku skorzystania przez finansującego z udzielonej gwarancji, korzystający mógłby jedynie powoływać się na pomniejszenie należności o korzyści uzyskane przez leasingodawcę (art. 709¹⁵ k.c.), spełnienie świadczenia pieniężnego przez osobę trzecią (art. 356 § 3 k.c.), zasadę compensatio lucri cum damno, w przypadku roszczeń odszkodowawczych (art. 361 § 2 k.c.), czy bezpodstawne wzbogacenie (405 k.c.).

Wobec powyższego wskazać trzeba, że powódka przedłożyła terminarz spłat i wskazała, że opłata końcowa, w zakresie każdego z przedmiotów leasingu, została przez korzystającego uiszczona jedynie w części. Powódka przyznała również, że częściowe zaspokojenie swoich roszczeń uzyskała od spółki (...). Dla konkretyzacji tak uzasadnionych kwot przedłożyła przy tym dokument prywatny zatytułowany „rozrachunki klienta na koncie”. Wobec rozkładu ciężaru dowodu, to na pozwanych spoczywała zatem powinność wykazania, że wynikające z tak określonego rozliczenia kwoty dochodzone pozwem są nienależne – czy to na skutek zapłaty tych kwot przez któregokolwiek z pozwanych, czy na skutek zapłaty przez spółkę (...), czy chociażby z uwagi na niesprostanie obowiązkowi wierzyciela zminimalizowania długu przy dokonywaniu rozliczenia ze spółką (...) (art. 354 § 2 k.c.). Tego rodzaju dowodów strona pozwana jednak w postępowaniu nie przedstawiła.

Strona pozwana wniosowała jedynie o przedłożenie przez powódkę umowy odkupu pojazdów i cen odkupu, co też powódka uczyniła. Inicjatywa ta nie była jednak wystarczająca dla sprostania ciężarowi dowodu wykazania, iż pomniejszenie przez powódkę wierzytelności, należnej jej od pozwanych, o uzyskane zapłaty od spółki (...) nie odbyło się w sposób prawidłowy. Warto nadmienić, że strona pozwana nie wskazała konkretnie, jakich nieprawidłowości dopatruje się w rozliczeniu umowy, ograniczając się do twierdzenia, że to na powodzie spoczywał ciężar takiego wykonania umowy odkupu przez I. (...), która zrekompensuje jej straty z tytułu umowy leasingu. Takie twierdzenie nie ma zaś żadnego oparcia w obowiązujących przepisach prawa, bowiem – jak już zostało wskazane – to na pozwanej spółce, jako zobowiązanej z umowy, spoczywał ciężar udowodnienia wygaśnięcia jej zobowiązania. Wobec powyższego przyjąć należało, że strona pozwana nie wykazała, aby weksel został wypełniony niezgodnie z porozumieniem wekslowym.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., który stanowi, że jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Termin do zapłaty dochodzonej pozwem kwoty został oznaczony w wekslu na dzień 9 marca 2018 roku, a zatem pozwani popadli w opóźnienie z dniem 10 marca 2018 r. i od tej chwili należne są odsetki ustawowe za opóźnienie.

Mając na względzie poczynione wywody Sąd, na podstawie art. 496 k.p.c. utrzymał w całości w mocy nakaz zapłaty tut. Sądu z dnia 25 maja 2018 r., wydany w sprawie II Nc 161/18.